

Sygn. akt VI U 142/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2013 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania **J. D.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.**

z dnia 12 grudnia 2012 r. znak (...)

w sprawie: **J. D.**

przeciwko: **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych**

Oddziałowi w B.

o emeryturę

I zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje wnioskodawcy J. D. prawo do emerytury od dnia 31 października 2012 r.;

II nie stwierdza odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. akt VI U 142/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 grudnia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił przyznania ubezpieczonemu J. D. prawa do wcześniejszej emerytury ze względu na nieudokumentowanie 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy powołał się na przepisy art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm., dalej jako: „ustawa emerytalna”) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm., dalej jako: „rozporządzenie z 1983 r.”). W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczonemu nie zaliczono do okresu pracy w szczególnych warunkach okresu od 1 kwietnia 1978 r. do 9 września 1987 r. ze względu na braki formalne świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony złożył odwołanie od tej decyzji, wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie mu prawa do emerytury. Wskazał, że jego praca była wykonywana w szczególnych warunkach.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując dotychczasowe stanowisko.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczony J. D. (ur. dnia (...)), dnia (...).r. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Organ rentowy uznał za udokumentowany staż ubezpieczeniowy na dzień 1 stycznia 1999 roku w wymiarze 25 lat i 19 dni. Pozwany zaliczył ubezpieczonemu do okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych pracę w okresach od 23 listopada 1970 r. do 31 sierpnia 1975 r. oraz od 1 grudnia 1975 r. do 31 marca 1978 r. w łącznym wymiarze 7 lat, 1 miesiąc i 8 dni. Ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i w dniu złożenia wniosku o emeryturę nie pozostawał w zatrudnieniu.

(okoliczności bezsporne)

Organ rentowy odmówił prawa do emerytury w wieku obniżonym kwestionując okres pracy w warunkach szczególnych od 1 kwietnia 1978 r. do 9 września 1987 r. Nieuwzględnienie tego okresu doprowadziło do uznania, że ubezpieczony nie legitymuje się co najmniej 15 letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych. Sąd Okręgowy w celu zweryfikowania tego stanowiska dopuścił dowód z zeznań świadków oraz przesłuchania ubezpieczonego i na podstawie tych dowodów uznał, że J. D. w powyższym okresie, z wyjątkiem okresu przebywania na urlopie bezpłatnym od 26 września 1985 r. do 31 grudnia 1985 r. – stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych na stanowisku magazyniera środków ochrony roślin. Odwołujący był wówczas pracownikiem (...) Spółdzielni Rolniczo-Handlowej w S. (dawniej Gminna Spółdzielnia (...) Zakład Handlu w S.). Przedmiotem działalności zakładu pracy było między innymi magazynowanie środków ochrony roślin takich jak Chwastox, Pyramin, Reglone czy Bassagram. Do obowiązków wnioskodawcy należało, m.in. przyjmowanie i wydawanie środków z magazynu. Środki ochrony roślin były produktami toksycznymi przechowywanymi w baniakach, beczkach, kartonach lub workach. Wnioskodawca otrzymywał dodatek za pracę w warunkach szczególnych. Przebywanie w pomieszczeniach, w którym przechowuje się środki ochrony roślin jest szkodliwe dla zdrowia, w magazynie często dochodziło na przykład do pęknięcia worków, utrzymywały się w powietrzu toksyczne opary.

Dowody: świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych – k. (...) akt rentowych, legitymacja ubezpieczeniowa – k. (...)akt rentowych, dokumenty pracownicze zgromadzone w aktach osobowych, zeznania świadków U. K., L. D., K. W. oraz przesłuchanie ubezpieczonego – por. zapis A/V na płycie CD na k.(...)akt sądowych,

Sąd uznał za wiarygodne dokumenty znajdujące się w aktach emerytalno-rentowych ZUS oraz osobowych, gdyż żadna ze stron nie zakwestionowała ich autentyczności i nie było wątpliwości co do prawdziwości zawartych w nich treści. Sąd uznał zeznania świadków oraz ubezpieczonego za wiarygodne. Zeznania świadków były jasne, logiczne i korespondowały z dokumentami pracowniczymi ubezpieczonego. Dokładnie określono w nich charakter pracy wykonywanej w trakcie zatrudnienia przez ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 184. ust 1 ustawy emerytalnej ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli: 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w tym funduszu na dochody budżetu państwa za pośrednictwem Zakładu, a ponadto w

okresie do końca 2012 r. również rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą. Na podstawie art. 32 ust 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym, czyli w wieku 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn. Dla celów ustalenia uprawnień emerytalnych za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Przepisy rozporządzenia z 1983 r. mają zastosowanie do wszystkich pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 2 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku, a okresy te stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Wnioskodawca swoje roszczenie wywodził z treści art. 32 ustawy emerytalnej, wobec czego warunkiem uzyskania przez niego prawa do emerytury jest wykazanie, iż spełnia następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach wymienionej w Wykazie A, stanowiącym załącznik do powołanego rozporządzenia. Praca w szczególnych warunkach musi być wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Spór w niniejszej sprawie dotyczył wykazania przez wnioskodawcę wymaganego powołanym przepisem stażu pracy w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu wnioskodawca trafnie zarzuca, iż sporny okres pracy w magazynie środków ochrony roślin w Spółdzielni (...) w S. na stanowisku magazyniera winien zostać uznany za okres pracy w warunkach szczególnych, uprawniający do uzyskania świadczenia w obniżonym wieku emerytalnym. Istotnie bowiem wnioskodawca w sposób dostateczny udowodnił, że w spornych okresach wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zatrudnienie w warunkach szczególnych. Prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe, transport oraz konfekcjonowanie surowców, półproduktów i wyrobów gotowych - pylistych, toksycznych, żrących, parzących i wybuchowych ujęte są w wykazie A, działo IV, poz. 40 stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia z 1983 r. Obowiązujące w spornym okresie przepisy Zarządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 14 lipca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w warunkach szczególnych precyzowało stanowiska pracy w warunkach szczególnych. W dziale IV poz. 40 załącznika do ww. zarządzenia wymienione zostało stanowisko robotnika magazynowego wykonującego prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe, transport oraz konfekcjonowanie surowców, półproduktów i wyrobów gotowych - pylistych, toksycznych, żrących, parzących i wybuchowych. Przedstawione przez wnioskodawcę oraz świadków zakresy czynności potwierdzały, że odwołujący wykonywał bezpośrednio prace magazynowe w odniesieniu do toksycznych środków ochrony roślin. Z akt osobowych wnioskodawcy wynika, że prace związane z wydawaniem, przyjmowaniem i magazynowaniem tych produktów wymagały osobistego udziału ubezpieczonego; czynności te były wykonywane na bieżąco. Na podstawie charakterystyki stanowiska pracy odwołującego Sąd uznał, że obowiązki pracownicze wnioskodawca wykonywał w magazynie, gdzie natężenie warunków szkodliwych (w szczególności zapylenia) było bardzo wysokie. W analizowanym przypadku należy zatem przyznać rację wnioskodawcy, że również w spornym okresie był on narażony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na zajmowanym stanowisku na działanie szkodliwych substancji chemicznych stosowanych do ochrony roślin, co biorąc pod uwagę bezsporny okres pracy w warunkach szczególnych, uzasadnia przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury. Z przywileju przejścia na wcześniejszą emeryturę mogą korzystać wyłącznie pracownicy, którzy byli rzeczywiście zatrudnieni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szkodliwych warunkach pracy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Decydującą rolę w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma przy tym możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wymienionych w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia z 1983 r. Prace wykonywane przez odwołującego były stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywane w warunkach szczególnych. Zeznania świadków wyraźnie potwierdziły, że ubezpieczony w okresie zatrudnienia wykonywał wskazane w zakwestionowanym przez

organ rentowy świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych czynności. Zaliczenie tego okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych pozwala na ustalenia, iż wnioskodawca legitymuje się wymaganym 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych. Spełnia zatem przesłanki do uzyskania prawa do emerytury w oparciu o art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej.

W świetle dokonanych w niniejszej sprawie ustaleń dowodowych, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującemu prawo do emerytury od dnia (...), to jest ukończenia przez niego 60 roku życia. W punkcie 2 wyroku Sąd zgodnie z przepisem art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej z urzędu orzekł w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. W okolicznościach przedmiotowej sprawy brak było podstaw do stwierdzenia odpowiedzialności organu rentowego, pomimo uwzględnienia odwołania ubezpieczonego. Mając na uwadze sformalizowany przebieg postępowania przed organem rentowym, jak również występujące ograniczenia dowodowe, do przyznania ubezpieczonemu prawa do żądanego świadczenia konieczne było przeprowadzenie postępowania dowodowego na okoliczność świadczenia przez niego pracy w warunkach szczególnych.